

LJUBAV I OPSESIJA

Fikret BAJRIĆ

Kada bi se zapitali: da li me moj Gospodar, Allah voli? Svi bi mi, intimno, poželjeli da smo u onoj časnoj skupini gdje su njegovi miljenici, odabranici. No, naš dragi Allah dž. š., naređuje svom miljeniku, voljeniku (حبيب الله) Muhammedu, s.a.w.s., da nas obavijesti na koji način da nas On lično zavoli? Pa se kaže u Kur'anu a. š., :

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 „Reci (Muhammede) : „Ako vi volite Allaha, slijedite mene pa će i vas Allah voljeti i oprostiti vam grijehe vaše. Allah prašta i milostiv je.“ (Ali Imran 31.)

Iz gornjeg ajeta razumijevamo da ako želimo biti voljeni od strane Allaha dž. š., mi trebamo, bespogovorno, slijediti primjer čovjeka, Muhammeda, s.a.w.s., koji je Allahu dž.š. toliko mio da je za njega kazao

لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَّا خَلَقْتَ الْأَفْلَاكَ
 „Da tebe (Muhammede) ne naumih stvoriti ni Univerzuma stvorio ne bih“

Dalje se u ovom kur'anskom ajetu kaže da će Allah dž. š., onima koje On zavoli oprostiti grijehe što je i normalna posljedica ljubavi jer i mi kada nekoga jako volimo lahko okabulimo njegove ili njene propuste i mahane. Zato blago li onima koje Allah zavoli...

Pa ipak, „ljudi k'o ljudi“ poneki kafiri ili mušrici, poneki munafici, džahili, griješnici, slabići... ponekad malodušni, brzopleti i uvijek skloni da pravdaju nedjela svoja, opsihre se ljubavlju prema raznim, prolaznim, stvarima i stanjima i tako istroše svoj dunjalučki život, svoju jedinu šansu za vječni ahiret, uzalud. Sam Allah se tome čudi i začuđeno pita, ibreta radi:

غَلَا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٥٦﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ
 „Pa zar da se vi na račun Ahireta vječnog zaljubite u Dunjaluk prolazni !“ (El-Qijameh 20, 21)

Međutim, vjernici, poznavaoći pravih vrijednosti kao i Ibrahim a. s., kada je rekao: „ne, ja ne volim prolazno“, usmjeravaju svoje ljubavne težnje vječnim stvarima i stanjima i, osim koliko je to potrebno, ne bačkaju se oni puno oko dunjaluka.

* Fikret Bajrić, imam, hatib i muallim u džematu Donje Moštre, Visoko

Znaju oni da je ovaj svijet samo sredstvo a ne cilj. Dobro su oni shvatili poruku Allaha miljenika, s.a.w.s., gdje on kaže: „I voli koga god hoćeš, ali, doista ćeš se s njim rastati“. Oni su ovdje stranci, putnici svome vječnom domu, svome smiraju. Zato oni, čak još žesće, vole Allaha dž. š., i još više nego što oni (za)ostali vole svoje idole zamotane u ruho prolaznosti. Na tu nas činjenicu upućuje Allah sa tvrdnjom u Kur'anu a. š., :

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ
 كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ
 „Ima ljudi koji uzimaju idole kao božanstva svoja i umjesto Allaha vole ih kao što se Allah voli. Ali vjernici ipak, puno, puno više Allaha vole.“ (El-Beqareh 165)

Muhammed Pejgamberu, s.a.w.s., mušrići nudiše ogroman imetak da se okane islama i poziva u vjeru no, iznenadiše se kad im on bez kolebanja odgovori :

„Kada bi mi dali samo Sunce u desnu a Mjesec u lijevu ruku odustao ne bih“.

Usljedilo je zaprepaštenje: pa zar se takva ponuda može odbiti?! To se jednostavno nije moglo uklopiti u mjerice njihovih mentalnih kapaciteta. Opsesivna ljubav prema imetku preplavila je, uopće, i poslednje mogućnosti njihovog zdravog rezonovanja. Za njih Allah dž.š., kaže:

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا
 „I imetak vole ljubavljivo opsesivnom“ (El-Fedžr 20)

Misle li na smrt, na odgovornost?! Misle li, možda, da će ih imetak vječnim učiniti?!

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ
 „Onaj koji zgrće imetak pažljivo ga prebrojavajući misleći da će ga on vječnim učiniti“ (El-Humezeh 2-3.)

Posljedice tako ogromne ljubavne opsesije prema kapitalu, dakle moći jest jednako karijeri danas su vidljive na svakom koraku do te mjere da čak zaziru u ekološke sfere tj. poremećenosti prirodnih odnosa na globalnom nivou, a da ne govorimo o užasnim posljedicama, kako na individualnom, tako i na društvenom planu.

S. H. Nasr lijepo je primijetio, kritikujući vanbračni život, da je odnos današnjeg čovjeka prema prirodi isti kao muškarca prema ženi – ljubav bez obaveza uopće, na sve ovo Allah je davno ukazao riječima:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا
 نَحْنُ مُصْلِحُونَ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا
 يَشْعُرُونَ

„I kada im se kaže: nereda na Zemlji ne činite! Oni odgovore: „Ne, ne mi samo red uspostavljamo.“ Ali doista oni Zemlju uneređuju a da toga ni svjesni nisu.“ (El-Beqara 11-12.)

Ovu hutbu ću zaključiti sa otvorenim pitanjima svima nama:

- Gdje smo mi svi ponaosob u kontekstu Božije ljubavi?
- Preferiramo li u svom životu dunjaluk ili ahiret?
- Prepoznamo li prave životne vrijednosti?
- Robujemo li prolaznom i prohtjevima svojim?
- Jeli nam ovaj život sredstvo ili cilj?
- Radimo li da bi živjeli ili živimo da bi radili?

O HUTBI:

Nije jasno da li je zahvala i salavat izrečen na arapskom jeziku pa je u tekstu hutbe izostavljen bosanski prijevod. Bilo bi bolje i govorniku i slušateljima da je tekst zahvale i salavata izrečen i na jeziku koji naši ljudi razumiju. Ta praksa je lijepa i korisna jer slušateljima hutbe omogućuje razumijevanje važnih dijelova ovog ibadeta.

Počinjući hutbu pitanjem hatib je, vjerovatno, namjeravao skrenuti pažnju na važnost teme o kojoj govori. Nisam baš siguran da je u tome uspio u nastavku teksta hutbe. Pogotovo se to može kazati za dio hutbe u kojoj se naša zemaljska, ovosvjetska, ljudska ljubav uspoređuje sa ljubavlju Stvoritelja svjetova. Ovdje je usporedba nespretno napravljena, iako, možda, iz najboljih namjera. Hatib je, htijući približiti ljudima oprost grijeha kao posljedicu ljubavi, uspoređio neuporedivo. Ljubav Uzvišenog se ne bi trebala uspoređivati sa običnom ljudskom, osim kada to imamo u tekstu koji nam tradicija izričito nudi.

Imam dojam da se radi o hatibu koji bi morao poraditi na stilu. To zaključujem na osnovi upotrebe nekih pojmova čije je smještanje i redosljed sasvim neadekvatan i, čak u nekim slučajevima pogrešan. Kao primjer navodim... Zato oni, čak još žešće, vole Allaha. Bilo bi bolje i ispravnije kazati jače, snažnije nego žešće. Jer ljubav i žestina baš i ne idu zajedno. Ili možda idu, ali ne bi trebali ići na hutbi ili u tekstu hutbe.

Hatib se nije bavio jednom temom razrađujući je šire i jasnije, nego je poredao nekoliko pitanja bez adekvatnih odgovora. Iako bi se iz naslova dalo zaključiti da je tema jasna, ipak se u razradi otišlo široko zahvatajući samo u natuknicama više tema i pitanja. Od ljubavi, kao temeljnoj postavci hutbe, hatib se udaljio prema ekologiji. Time nije isprpljena mogućnost dobre, temeljite razrade osnovne teme hutbe, niti je pak u nastavku valjano obrađena druga tema i drugo pitanje.

Iako neuobičajena završnica hutbe djeluje efektno na slušatelje ili se, barem, to željelo postići. Postavljanjem pitanja hatib je htio vjernike ostaviti pod dojmom da, i nakon hutbe, razmišljaju o njenim porukama. Ali, bolje bi bilo da se na kraju ipak obratio Uzvišenom sa dovom i molbom da u srca vjernika usadi ljubav prema Njemu i Njegovom Poslaniku, te da je umjesto prijekora ljudima podgrijao nadu u Božiju milost. Taj završni dio hutbe je vrlo važan i ne bi ga trebalo zapostavljati. "Da nas Allah uputi..." i slični načini završetka hutbe imaju i trebaju imati svoje mjesto prilikom obavljanja ove sedmične dužnosti muslimana. Još ako znamo da Uzvišeni voli one koji ga mole i poziva ljude da ga mole. To bi trebalo iskoristiti znajući i Poslanikovu, a.s., preporuku da postoje trenutci za vrijeme džume namaza kada Allah, dž.š., prima dove.

Sam naslov hutbe Ljubav i opsesija mi je pomalo čudan. Sumnjam da većina slušatelja uopće zna šta je opsesija, a hatib se nije potrudio da to u tekstu hutbe objasni i približi onima koji ga slušaju. Bilo bi bolje da sebi ne zadajemo prevelike zadatke koje ne možemo ispuniti i realizirati.

Remzija PITIĆ

O HUTBI:

1. Naslov hutbe je neprecizan. Naslov treba biti: jasan i precizan. Džematlije iz samog naslova trebaju znati o čemu će biti riječ u hutbi. Ljubav i opsesija su dva opširna termina.

2. Kako je naslov neprecizan, tako se i u samom tekstu hutbe govori o nekoliko tema: ljubav prema Allahu, dž.š.; ljubav prema Muhammedu, s.a.w.s., ljubav prema dunjaluku, zatim odnos čovjeka prema prirodi.

Svaka od ovih tema treba biti hutba sama za sebe.

3. Nastojati ne koristiti strane riječi u hutbi. Džematlije su različitog nivoa obrazovanja.

4. Preporučio bih da se koristi prijevod značenja Kur'ana od Besima Korkuta, ili prof. dr. Enesa Karića. Razlog je jasan: to su bolji prijevodi od drugih. Izbjegavati samostalno prevoditi kur'anske ajete, ma koliko nam se činilo da dobro poznajemo arapski jezik.

5. Hatib je naveo sure i broj ajeta na kraju svakog prijevoda značenja. A, nije naveo ko prenosi hadis: "Lew lāke..." Potrebno je navesti i reći ko prenosi navedeni hadis.

6. Objasniti hadis koji bi džematlije mogli pogrešno razumjeti.

Naprimjer hatib navodi da je Allah, dž.š., rekao: **لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَّا خَلَقْتُ الْاَفْلَاكَ**

„Da tebe (Muhammede) ne naumih stvoriti, ni Univerzuma stvorio ne bih“.

Ovaj hadis je mevdū', to jest: izmišljen, lažan, apokrifan.

Neki su izmišljali hadis iz pobožnosti kako bi narod naveli na činjenje dobrih, ili ga odvrtili od grijehnih djela. Drugi su izmišljanjem i prenošenjem izmišljenih hadisa htjeli postići lični prestiž i ugled. Neke su rukovodili politički razlozi. Bilo je i onih koji su izmišljali i prenosili ovakve hadise iz mržnje prema islamu i muslimanima.

Izmišljen hadis je, prema stavu svih učenjaka, najgora kategorija hadisa. Ovakvu vrstu nije dopušteno prenositi, izuzev u slučaju kad se želi na isti ukazati. (Vidi: Et-Tirmizi, Ebu Isa, Tirmizijina zbirka hadisa = Tirmizijin Džami' – Sunen, prijevod i komentar Mahmut Karalić, Travnik, Elči Ibrahimpašina medresa, 1999, Knjiga prva, str. 40 - 44.

Allah, dž. kaže: "Džinne i ljude sam stvorio samo zato da mi se klanjaju." (Süre Az-Zāriyāt, 56)

Allah, dž.š., je stvorio dunjaluk i sve što postoji da Njega Jedinog obožavamo, a ne zbog Muhammeda, s.a.w.s., ni zbog Nūha, ni Ibrāhīma, ni Isāa, ni Mūsā, a.s., niti zbog bilo kojeg drugog poslanika, ni vjerovjesnika.

Vidi: <http://www.islam-qa.com/index.php?ln=ara&ds=qa&lv=browse&QR=23290&dgn=4>

7. Ne priliči reći: "Sam Allah se tome čudi i začuđeno pita..." Moglo se reći: Allah, dž.š., nas pita!

9. Prijevod ajeta: **وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا** glasi:

"I bogatstvo pretjerano volite." (Al-Fağr, 20), a ne u trećem licu množine, kako je navedeno.

hafiz Muhamed ČAJLAKOVIĆ